

Силабус курсу:

ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	052 «Політологія»
Рік підготовки:	3
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.політ.н., доц., Павлова Людмила Ісмаїлівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри політології та міжнародних відносин

посада

pavlova@snu.edu.ua

+38-066-016-76-

43

за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою вивчення дисципліни є надання здобувачам вищої освіти знань про генезу, сутність, структуру системи політичних інститутів і політичних процесів сучасної України, умінь аналізувати та науково оцінювати їх діяльність, що є необхідним для підготовки кваліфікованих фахівців-політологів, які володіють базовим категоріально-понятійним і аналітико-дослідницьким апаратом політичної науки, формування у студентів професійних компетентностей щодо їхнього вміння самостійно аналізувати сутність політичних явищ і процесів.

Курс може бути корисним студентам за спеціальністю в 052 «Політологія», а також майбутнім економістам, менеджерам, юристам та іншим фахівцям, які планують працевлаштування в політичних організаціях та структурах державного управління та місцевого самоврядування.

Результати навчання:

У результаті вивчення курсу у студентів формуються систематизовані і впорядковані знання:

- щодо генези, принципів і механізмів функціонування системи політичних інститутів і процесів в Україні;
- знання нормативно-правової бази функціонування політичних інститутів в Україні;

уміння:

- надавати обґрунтовану політологічну оцінку проблем функціонування політичних інститутів і процесів в Україні;
- аналізувати перебіг політичного процесу і діяльність політичних інститутів;
- аналізувати і оцінювати роль політичних інститутів в процесі розбудови політичної системи України;
- прогнозувати імовірні варіанти розвитку політичних інститутів та процесів в Україні;
- здійснювати порівняльний аналіз політичних інститутів та процесів в Україні та інших країн.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення у сфері політології, загальної теорії політики, політичних систем та політичних режимів сучасності.

Мета курсу (набуті компетентності)

У наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність прогнозувати перебіг політичних процесів і розвиток системи політичних інститутів.

2. Здатність надавати рекомендації і приймати обґрунтовані рішення щодо реформування системи політичних інститутів.
3. Здатність володіти методами структурно-функціонального аналізу політичних інститутів і процесів в Україні з урахуванням їхньої історико-культурної специфіки.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Основні аспекти функціонування політичної системи суспільства	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0	Проблеми та критерії оптимальності політичної системи: стійкість, адаптивність, продуктивність, ефективність і рентабельність. Політичний порядок. Функції політичної системи. Інституційна, нормативно-регулятивна, функціональна, комунікативна, політико-ідеологічна підсистеми політичної системи.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Основні аспекти розвитку політичного процесу	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Поняття, сутність та типологія політичних процесів. Критерії класифікації політичних процесів: масштабність, суспільна значимість, Ступінь оцінки за допомогою однозначних критеріїв: закриті й відкриті, соціокультурний контекст, Особливості еволюційної стадії розвитку суспільства.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Політична організація українського суспільства	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Особливості політичної системи України. Етапи перехідного періоду. Основні напрями подальшого становлення політичної системи України. Особливості політичного процесу в Україні. Основні елементи державного механізму. Основні проблеми функціонування державної влади в Україні. Принципи поділу функцій влади. Система стримувань та противаг. Ресурси державної влади.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Проблеми розвитку демократичної і соціальної держави в Україні	денна 4/0/2 заочна 1/0/0,5	Особливості політичного режиму в сучасній Україні. Форма державного устрою. Шляхи формування правової держави в Україні. Важливі аспекти демократичних перетворень. Фактори побудови соціальної держави в Україні. Особливості розвитку соціального партнерства в Україні.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Партійно-політичний спектр сучасної України	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0	Характеристика партійно-політичного спектру сучасної України. Особливості становлення партійної системи в Україні. Групи інтересів в українському суспільстві.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
6.	Особливості владної еліти і політичного лідерства в Україні	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Поняття “владної еліти” і “політичне лідерство” як політологічні категорії. Становлення владної еліти і політичного лідерства в Україні на тлі демократичних перетворень.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Громадянське суспільство та групи впливу в українській політиці.	денна 4/0/2 заочна 0,5/0/0	Проблеми формування громадянського суспільства в посттоталітарних країнах. Особливості та перспективи розвитку громадянського суспільства в Україні. Сутність та форми політичної участі. Особливості політичної участі в Україні. Проблема інтеграції ЗМІ в політичну систему України. Основні канали і особливості політичного впливу ЗМІ в Україні.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Політичні партії як інститут державної політики та управління: теоретико-методологічний аналіз [Текст] : монографія / Лілія Гонюкова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К. : НАДУ, 2009. - 392 с.
2. Моделі політичної комунікації: політичні партії та громадянське суспільство [Текст] / Ю. Тищенко, П. Байор, М. Товт, С. Горобчишина ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. - К. : [Агентство "Україна"], 2010. - 147 с.
3. Конституція України. — К. : Парламентське видавництво, 2020. — 159 с. — (Бібліотека офіційних видань).
4. Новакова О. В. Ідеологічна ідентифікація політичних партій України / О. В. Новакова // Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць / [гол. ред. Вашкевич В. М]. — К., 2009. — Вип. 27. — С. 343–351.
5. Дмитренко М. А. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції [Текст] : [монографія] / М. А. Дмитренко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т дослідж. пробл. держ. безпеки. - 2-ге вид., допов. та переробл. - К. : Ун-т "Україна", 2011. - 820 с.
6. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії : [монографія] / [за заг. ред. А. І. Кучеренка]. — К. : НІСД, 2007. — 396 с. — (Наукове видання).
7. Політична система: сучасні проблеми розвитку громадянського суспільства і держави [Текст] : у 2 т. / [Скрипнюк О. В. та ін.] ; за ред. акад. НАПрН України О. В. Скрипнюка ; Нац. акад. прав. наук України. - К. : Логос, 2010. –
8. Політичні партії: теорія та функціональні практики : навчальний посібник / О. В. Новакова, Г. С. Агафонова, А. С. Моїсеєва, П. А. Струнін - Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. – 338 с.
9. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні [Текст] : навч. посіб. / А. Д. Пахарев ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса НАН України. - К. : ППЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2011. - 183 с.

10. Щедрова Г.П. Громадянське суспільство та політична культура: теоретичний і прикладний аспекти. Монографія / Галина Петрівна Щедрова. – Луганськ : Вид-во «Елтон-2», 2009. – 308 с. — (Наукове видання).
11. Чабанна М. Політичні партії і партійні системи [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Маргарита Чабанна ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". - К. : НаУКМА, 2010. - 202 с.

Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Політичні інститути та політичні процеси в Україні» (для студентів спеціальності «Політологія») / Укл. Березинський Л. В. – Северодонецьк: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В.Даля, 2018. – 57 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Заліковий тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути

відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.